

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Troms fylkeskommune
v/ Planavdelingen
Postboks 6600
9296 Tromsø

18. august 2016

Høringsuttalelse til regional planstrategi for Troms 2016 – 2019

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Troms fylkeskommune har forslag til regional planstrategi for Troms i perioden 2016 – 2019 ute på høring. FNF Troms ønsker på vegne av våre medlemsorganisasjoner å komme med innspill i saken.

1.2 Prosess

FNF ga innspill til regional planstrategi i 2012 (se [her](#)), samt kunnskapsgrunnlaget i 2011 (se [her](#)). Flere av våre innspill ble ivarettatt i kunnskapsgrunnlaget, noe som er positivt. Vi skulle gjerne sett at vi også ble invitert til å komme med skriftlige innspill når kunnskapsgrunnlaget ble oppdatert i 2015. Prosessen ble ikke fanget opp av de frivillige natur- og friluftslivorganisasjonene. Vi setter pris på at vi nå er på høringslisten.

2.4 Regionale planer

FNF Troms finner det gledelig at fylkeskommunen prioriterte «Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk» tidlig i forrige planperiode, og at den ble vedtatt i fylkestinget i mars 2016. Måten de frivillige organisasjonene og friluftsrådene har blitt inkludert tidlig i planprosessen, og har fått rom til å reelt påvirke planen, bør være en ledesnor for arbeidet med fylkeskommunens kommende planer. Det står at målene for planen forutsetter «en levende allemannsrett, tilgjengelige arealer og fysisk tilrettelegging for friluftsliv». Vi ønsker å understreke viktigheten av attraktive og varierte arealer, samt behovet for at god arealforvaltning går som en rød tråd gjennom alle planer.

4.4 Klima, energi og naturforvaltning

Det står at gjenvinning og effektivisering vil være sentrale tema i videre arbeid. Her bør en også inkludere energisparing, noe som er dratt fram som vesentlig i Regional klima- og energistrategi for Troms. Videre etterspør FNF Troms at delkapittelet sier noe om naturforvaltning slik som tittelen inviterer til. Et betimelig tema i så måte er det store presset kraftutbyggingen påfører Tromsnaturen, og avveining mellom de minst konfliktfulle prosjektene gjennom aktiv forvaltning. Balansen mellom ny fornybar energi og tap av naturmangfold, landskap, friluftsopplevelser m.m. bør belyses. En av hovedårsakene til at reduksjonsstrategier skal ha førsteprioritet er nettopp å bevare deler av den unike Tromsnaturen.

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftslivorganisasjoner i Troms som til sammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

4.5 Arealforvaltning, natur og friluftsområder

Det er positivt at fylkeskommunen viser til arealkonfliktene i fylket. Under «*det knyttes også konflikter til arealkrevende næringer som reindrift og landbruk*», foreslår vi at det også inkluderes havbruk. Dette er en stor, plasskrevende og voksende næring med markant konfliktpotensial som bør nevnes spesifikt. Særlig da neste setning viser til revisjon av arealplaner både i land og sjø.

Det er bra at det trekkes fram viktigheten av å sikre friluftsområder i nærmiljøet så vel som inngreps- og støyfrie områder. Dette stiller også forventninger for til hvordan fylkeskommunen forholder seg til kommunenes arbeid med fornøyelsesløyper for snøskuter. Store områder med urørt preg (villmarkspregede områder) skal ha særlig oppmerksomhet og blir stadig mindre også i Troms. De utfordres blant annet av kraftutbygging, skuterløyper og oppdrettsanlegg langs kysten.

Det trekkes fram at det mangler en systematisk kartlegging av verdifulle landskap i fylket. FNF Troms anbefaler på det sterkeste at dette gjennomføres og at det i planstrategien inngår at det skal satses på dette i planperioden. Dette vil utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag på lik linje med kartleggingen og verdisettingen av friluftsområder, vil lette forvaltningen og være kostnadsbesparende. En slik gjennomføring støttes opp fra side 17 i nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging: «*Fylkeskommunene og kommunene identifiserer viktige verdier av naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og ivaretar disse i regionale og kommunale planer.*»

Natur- og miljøvernutvalget i Harstad Turlag ønsker særlig å trekke fram følgende viktige momenter under dette tema:

Utvalgets medlemmer er opptatt av de varige spor som motorisert ferdsel (firhjulinger / sekshjulinger o.a.) setter flere og flere steder i vår natur/fjellheim. Dette er en snikende og gradvis visuell og fysisk ødeleggelse av urørt natur, uansett i hvilken sammenheng sporene blir laget.

Det samme gjelder også veiutbygging i marka / fjellheimen som ikke synes å ha noen overordnet plan. Nye veier kan dukke opp nærmest uten forvarsel for allmennheten, og føre til ytterligere fragmentering av landskapet. På samme måte som kraftutbygging forringer, gjør motorisert ferdsel i utmark sommerstid (og vinterstid) det samme. Dette medfører i høyeste grad tap av landskap og opplevelser.

Det påpekes også at det flere steder er i ferd med å utvikles brukerkonflikter mellom syklist og gående på populære, bynære stier hvor hyppig sykling medfører stor slitasje på stiene. Noen steder er dette tatt tak i, mens andre steder gjenstår det å finne og gjennomføre gode løsninger for alle parter.

Det bør treffes tiltak og utvikles planer som kan bedre overnevnte utfordrende utvikling hva gjelder arealbruk.

4.8 Kultur, idrett og friluftsliv

I dette avsnittet neves hovedsakelig utfordringer knyttet til kultur utover idrett og friluftsliv. FNF Troms etterspør mer plass til friluftsliv i dette avsnittet. I alle fall at det vises til punkt 2.4 hvor friluftsliv beskrives under regionale planer. Frivilligheten sin avgjørende rolle i et folkehelseperspektiv bør også inkluderes.

Fra side 23 i nasjonale forventninger: «*Kommunene tar vare på naturverdiene og legger til rette for fysisk aktivitet og trivsel for hele befolkningen ved å sikre sammenhengende grønne strukturer, åpne vannveier og nær tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv.*»

4.9 Samferdsel

Det er en positiv målsetning at kollektivtilbudet i byområdene må styrkes i årene som kommer. Her må en inkludere at også sykkel- og gange skal løftes gjennom en satsing på aktivt transport. Dette er en nøkkel for å løse samferdselsutfordringene og samtidig oppnå klimamålsetningene.

5.2.1 Regional forvaltningsplan 2016-2021 Vannregion Troms

Det er bra at de lokale interesseorganisasjonene nevnes. Det er særlig viktig at de også reelt inkluderes i den videre oppfølgingen og revideringen av plan og tiltaksprogram. Tilstrekkelig ressurser må sikres for å oppnå god medvirkning. Revisjon av gamle vannkraftverk bør også inngå som et av temaene som nevnes konkret under problemstillinger som skal tas opp i videre planlegging. Dette vil bli et av de store temaene innenfor vannforvaltning i Troms de kommende årene.

5.2.2 Regional transportplan

I rulleringen av regional transportplan er det avgjørende å ha et sterkt fokus på klima og miljø. Troms fylke har et mål om betydelige reduksjoner i klimautslipp, og transportsektoren har de største CO₂ utslippene. Hvordan videreutviklingen av samferdsel i fylket skal gjennomføre klimagassreduksjonene bør være et konkret punkt under «problemstillinger som skal tas opp i videre planlegging». Samtidig må også aktiv transport og kollektivtransport løftes inn her.

5.2.4 Regional plan for idrett og anlegg for idrett og fysisk aktivitet

FNF Troms ønsker å delta gjennom hele planprosessen for denne planen. Anlegg for friluftsliv og nærmiljøanlegg når en stor brukergruppe og når mange brukere på tvers av sosiale forskjeller. Hvordan en kan løfte bruken av spillemidler for å realisere flere anlegg for friluftsliv må inngå i planen. 4H ønsker også å se på mulighetene for å utvikle 4H-gårder ved hjelp av spillemidler.

6.1 Arealplanlegging i sjø

FNF Troms synes det er positivt med interkommunale kystsoneplaner i sjø i Troms, og vi har bidratt med innspill i prosessen. Arbeidet har vist at det er svært mange ulike interesser i kystområdene og at konfliktnivået i de siste forslagene til økning i havbruksnæringen var store. I senere revisjoner vil FNF Troms peke på at formålet må være klarere på at en kystsoneplan skal ivareta og forvalte alle interesser i kystsonen, og at det ikke må bli tilnærmet rene havbruksplaner. Det er av stor betydning at det ikke legges opp til økt arealbruk i havbruksnæringen før har fått bukt med utfordringer som lakselus, rømming m.m. Friluftsområdene til sjøs bør kartlegges nærmere, samt store sammenhengene urørte områder, verdifulle landskap og kulturminner langs kysten.

7.1 Strategi for reiselivet i Troms (revisjon)

FNF Troms ber om at sammenhengen mellom reiseliv og friluftsliv belyses nøye i revisjonen. Viktige tema er: stier, skilting og merking, slitasje, vedlikeholdsansvar, tilrettelegging og hvordan kostnadene skal dekkes. FNF anbefaler at fylkeskommunen ser til Senja hvor et nyoppstartet forskningsprosjekt, i samarbeid mellom blant annet NMBU og Midt-Troms friluftsråd, belyser noen av disse problemstillingene. Reiseliv og friluftsliv kan dra gjensidig nytte av hverandre.

7.1 Havbruksstrategi for Troms (revisjon)

FNF Troms mener det bør ligge et sterkere miljøfokus i havbruksstrategien for Troms. Strategien virker i stor grad å være opptatt av vekst, mens miljøbelastningene havner i skyggen. Per i dag har man ikke kontroll over miljøbelastningene, og særlig utfordringene knyttet til rømming og lakselus bør nevnes spesifikt allerede i «problemstillinger som skal tas opp i videre planlegging». Det er avgjørende å få bukt med disse utfordringene før næringen eventuelt kan vokse ytterligere.

7.1 Strategi for utvikling av petroleumsnæringen i Troms (revisjon)

FNF Troms etterspør hvordan klima- og miljøperspektivet, som skal gjennomsyre alle innsatsområdene, ivaretas i strategien for utvikling av petroleumsnæringen. Klimaperspektivet må nevnes under problemstillinger som skal tas opp videre i planstrategien. Per i dag står det mest om videreutvikling av næringa uten at de ambisiøse klimamålene nevnes. FNF etterlyste også betraktninger om petroleumsnæringa i Regional klima- og energistrategi, men her ble ikke tematikken nevnt. Det er avgjørende å se sammenhengen mellom de ulike sektorene, utslipp og reduksjon, og ikke overlate alt fokus til samferdsel.

8 Overordnede satsingsområder i planperioden

FNF Troms synes det er gledelig at miljø og folkehelse trekkes fram som overordnede satsingsområder i planperioden. Temaene skal gå som en rød tråd gjennom alle planer og strategier og gjennomsyre arbeidet. FNF Troms har store forventninger til at dette skjer i praksis og at intensjonene følges tett opp. Hva angår klima- og miljøperspektiv mener vi det er avgjørende at regional klima- og energistrategi følges opp med et eget handlingsprogram i planperioden. Handlingsprogrammet må gå mer detaljert til verks i å fortelle når og hvordan fylkeskommunen skal gjennomføre sine konkrete tiltak for å nå lavutslippssamfunnet. Planen om å utarbeide et handlingsprogram bør inngå i den regionale planstrategien. Vi stiller spørsmål ved at regional plan for vind- og småkraftverk ikke ble gjennomført i forrige periode, selv om vi ser at klima- og energistrategien skulle overta denne. Behovet for en overordnet innsats fra fylkeskommunen i den massive småkraftutbygginga som har funnet sted de siste årene, som nå er på hell, har vært tilstede.

FNF Troms støtter fullt ut at folkehelse skal integreres i alle regionale planer slik som både folkehelseloven og plan- og bygningsloven krever. Vi stiller likevel spørsmål ved om dette burde stå til hinder for å følge opp den regionale planen for folkehelse som foregående planstrategi la opp til. Nå trekkes den ut fra fylkeskommunen sin side. FNF ser eksempler fra andre fylker at begge deler kan gjennomføres med gode resultater. Folkehelse må inkluderes i alle planer, men en samlet, overordnet plan som legger fundamentet og retningen vil være positivt. Fylkeskommunen viser i dokumentet til at det er variasjon mellom kommunene hvor langt de er kommet i å integrere folkehelse i kommunale planer. Fylkeskommunen bør ha en offensiv holdning som bidragsyter til kommunene i dette arbeidet. Dette både som rollemodell ved selv å integrere helse i alt, men også gjerne ved å lage en regional plan som knytter alt sammen på en lettfattelig måte. FNF vil også framheve friluftslivets avgjørende bidrag i et folkehelseperspektiv.

FNF Troms har tillit til at fylkeskommunen ivaretar de allmenne interesser, friluftsliv- og naturverdier, klima og folkehelse gjennom den regionale planstrategien og ønsker lykke til med ferdigstilling. Vi ønsker å bli inkludert videre når planer av interesse for våre medlemmer skal utarbeides og revideres.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Uttalelsen støttes av:

Troms Turlag, Harstad Turlag, NJFF-Troms, 4H Troms, Naturvernforbundet Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Troms Fylkeskystlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Nord-Norsk Botanisk Forening, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening

Kopi: Fylkesmannen i Troms